

1.OPIS INWENTARYZACYJNY OBIEKTU I JEGO INTERPRETACJA

A) IDENTYFIKACJA OBIEKTU

Rodzaj: kościół filialny pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie murowany z cegły, orientowany, jednonawowy, z węższym prezbiterium zamkniętym trójboczną absydą oraz wieżą od strony zachodniej

Czas powstania: neogotycki, 1883 r.

Materiał i technika oryginału: cegła, zaprawa wapienno-piaskowa

Materiał i technika warstw wtórnych: cegła, zaprawa wapienno-cementowa

Wymiary:

kościół: wys. ok. 8,5 m, szer. ok. 9,39 m, dł. ok. 15,43 m

nawa: wys. 7 m, szer. ok. 7,40, dł. ok. 8,5 m

prezbiterium: wys. 6 m, szer. ok. 5,5 m, dł. ok. 3,5 m

wieża: wys. ok. 20 m, szer. ok. 3,90 m, dł. ok. 2,7 m

Wcześniejsze konserwacje (lub renowacje): tak, b.d.

Wcześniejsze dokumentacje: b.d.

Właściciel i użytkownik obiektu: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi Królowej w Ostrzeszowie, ul. Jana Pawła II 4, 63-500 Ostrzeszów

2. OPIS I HISTORIA OBIEKTU

Kościół w Rojowie położony na wzgórzu o wys. 212,5 m n.p.m. istniał prawdopodobnie od XIV wieku jako parafialny kościół drewniany (zbudowany z modrzewia) pw. św. Jana Chrzciciela.

Obecny kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika jest orientowany, zbudowany został w stylu historyzmu neogotyckiego i neoromańskiego staraniem fundatorów, właścicieli Rojowa - Aleksandrę z Frezerów i Bolesława Wężyków obok miejsca, gdzie stał były kościół drewniany do 1880 roku. Nowy, murowany z cegły kościół został poświęcony 9.12.1883 r. przez ks. Seweryna Nawrockiego, proboszcza z Grabowa (dziekana ostrzeszowskiego) mocą dekretu Kardynała Mieczysława hrabiego Halki Ledóchowskiego - Arcybiskupa Gnieźnieńskiego i Poznańskiego.

Kościół posiada murowaną, trzykondygnacyjną wieżę pokrytą dawniej czerwonymi łupkami, spełniającą funkcję dzwonnicy (z dwoma dzwonami). Trzeci dzwon - sygnaturka znajduje się nad sklepieniem nawy

We wnętrzu prezbiterium znajduje się eklektyczny, drewniany ołtarz główny. W północnej części nawy znajduje się murowana ambona.

Prezbiterium kościoła o wymiarach: 3,5 m długości, 3,90 m szerokości i 6 m wysokości jest zamknięte trójbocznie, niższe i węższe od nawy. Nawa kościoła o wymiarach: 8,5 m długości, 7,40 m szerokości i 7 m wysokości jest dwuprzęsłowa (nakryta dachem dwuspadowym). Do prezbiterium przylega od północy prostokątna zakrystia o wymiarach: 3,8 m długości, 2 szerokości i 2 m wysokości.

Kościół jest murowany, z lekko wydzielonym, nieco wysuniętym cokołem o wysokości 0,8 m, nietynkowany z cegły w układzie główkowym z użyciem cegły zendrówki, z pomocą której ułożono co czwarty rząd cegieł tworząc w ten sposób horyzontalne pasy stanowiące dodatkowy efekt dekoracyjny elewacji. Oryginalna fuga wątku ceglanego jest barwiona w kolorze różowym.

Z zewnątrz kościół opięty jest wielouskokowymi skarpami. Okna mają kształt prostokątów stojących zakończonych łukami półpełnymi w górnej części (widoczne są po dwa okna na północnej i południowej ścianie nawy, oraz trzy otwory okienne w prezbiterium, z których środkowe jest ślepe.) Wokół okien widoczna jest romańska dekoracja stanowiąca półkolistą archiwoltę z kilkoma rzędami łuków cofających się w głąb ściany. Gzyms ścian kościoła dekoruje bogato profilowany watek ceglany układający się w trójwymiarowe, półkoliste łuki.

Na placu przy kościele postawiono w 1883 roku kamienny krzyż w miejscu gdzie stał pierwszy w Rojowie kościół z modrzewia.

Bibliografia:

1. <http://www.krolowajadwigaostrzeszow.pl/index.php/about/kosciol-filialny-pw-sw-wojciecha-w-rojowie>
2. <https://www.rojow.pl/ko-cio-.html>

3.BUDOWA TECHNICZNA OBIEKTU

A. STRATYGRAFIA OBIEKTU I TECHNIKA WYKONANIA

Autorzy programu przeprowadzając badania powierzchni wątku ceglanego wyodrębnili kilka warstw chronologicznych. Załączona poniżej tabela przedstawia prawdopodobną stratygrafię obiektu z pominięciem graficznego rozmieszczenia i zakresu występowania poszczególnych warstw stratygraficznych oraz ich grubości.

ELEWACJA KOŚCIOŁA (ściany zewnętrzne kościoła, wieży, zakrystii, kruchty)

NUMER WARSTWY	CHARAKTERYSTYKA WARSTWY	MIEJSCE WYSTĘPOWANIA, OPIS WARSTWY MALARSKIEJ	FAZA CHRONOLOGICZNA	DATOWANIE
1	brud i zanieczyszczenia, korozja biologiczna	zielone naloty, zacieki, plamy, rozmycia, „korozja biologiczna”	III	XX w.
2	fuga	wyprawki, uzupełnienie fugi (fuga w kolorze białym) - elewacja zakrystii	II	XX w.

3	fuga	wyprawki cementowe (fuga w kolorze szarym)	II	XX w.
4	podłoże ceglane, watek ceglany, główkowy cegła, fuga wapienno-piaskowa w kolorze różowym - oryginalna warstwa - ściany kościoła	cegła czerwona, różowa fuga	I	1883 r.

4.OPIS WARUNKÓW PRZECHOWYWANIA

Warunki użytkowania obiektu są dość stabilne, w przeszłości obiekt był kilkakrotnie naprawiany: remonty dachu, naprawy wátku ceglanoego (widoczne w postaci szarych, cementowych oraz białych fug). Ściany kościoła w dużej mierze, zwłaszcza w partiach najniższych noszą ślady powierzchniowych zawilgoceń (zielone naloty "korozi biologicznej" - mchy, glony, porosty), z wypłukaniem lepiszczem z fug, cegła jest w kilku miejscach (skarpy, przypory) spęczniona i częściowo rozkruszona.

5.STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Przyczyny zniszczeń i skutki działania czynników niszczących w poszczególnych warstwach lub elementach zabytku

Warunki użytkowania obiektu są dość stabilne, jednak obiekt był narażony na zmieniające się warunki atmosferyczne i zanieczyszczenia środowiska oraz na wszelkie urazy mechaniczne i przekształcenia ze względu na zmianę funkcji użytkowania.

Elementy ceglane: elewacja, wieża, gzymsy, śiany, blendy.

Watek ceglany wraz z fugą ulegał prze lata silnemu zabrudzeniu, zarówno warstwy oryginalne jak i wtórne pokryte są grubą warstwą zabrudzeń. Niektóre przemurowania zastosowane podczas kolejnych remontów wpłynęły negatywnie na stan zachowania pierwotnej koncepcji z 1883 r.

Stan zachowania elewacji budynku określa się jako zróżnicowany. Wiele elementów elewacji, w tym wieżyczka sygnaturki nosi ślady zniszczeń i była już rekonstruowana. Pozostałe fragmenty elewacji są w różnym stanie, wymagają dokładnego przeglądu ich stanu zachowania i stabilności. Fuga na gzymsach i sygnaturce jest w dużym stopniu wypłukana, poprzez co watek ceglany stał się nieuszczelny i niestabilny. Niektóre z gzymsów mają braki cegieł, jak i ubytki i wyłupania w różnych partiach. Elementy dekoracyjne, kształtki są w wielu miejscach wykruszone lub występują ubytki. Niektóre fragmenty ścian są przemurowane z wypełnieniami cementowymi. Elementy metalowe noszą ślady dużej korozji materiałowej. Opierzenia są w różnym stanie zachowania.. Również w najbardziej newralgicznych miejscach elewacji

budynku, gdzie opierzenia nie spełniły swojej roli zabezpieczającej, widoczne są wykruszenia i zabrudzenia tych partii muru ceglanego.

Zmienne warunki atmosferyczne spowodowały liczne odspojenia, rozwarstwienia, spulchnienia i przebarwienia powierzchni cegieł i fug, widoczne są liczne zacieki, które rozmywały przez lata brud. Następstwem takiego procesu był rozkład spoiwa i pigmentów. Destrukcyjny czynnik wilgoci widoczny jest zwłaszcza na powierzchni przypór, gzymsów itp., gdzie następowało rozmywanie się zabrudzeń powierzchniowych i ich ponowne osadzanie się w formie zacieków i plam. To niszczące działanie wilgoci miało również wpływ na stan zachowania cegieł i powstawanie spękań w miejscach najbardziej narażonych w wyniku powtarzalności procesów wysychania i zwilżania powierzchni. W wyniku tych procesów powstały spękania, a wraz z nimi wykruszenia.

Elementy drewniane, metalowe: dach, więźba dachowa, obróbki blacharskie.

Dach budynku kościoła oraz wieży wykonany z blachy jest w różnym stanie zachowania. Konieczny jest szczegółowy przegląd obróbek blacharskich, rynien, rur spustowych, opierzeń, z których niektóre mogą być skorodowane, nieszczelne i miejscami zniekształcone. Te, które nie spełniają swojej funkcji należy pilnie naprawić, bądź wymienić na nowe. Więźba dachowa i wieży wymaga przeglądu i wymiany skorodowanych elementów oraz impregnacji tych lepiej zachowanych.

Wątek ceglany

Stan zachowania cegły określa się jako dość dobry, zróżnicowany. Cegła jest miejscami silnie zabrudzona z nielicznymi, miejscowymi odpryskami (szczególnie w partiach przyściennych przypór, przycokołowych i przygzymsowych) oraz miejscowym wykruszeniem i wypłukaniem spoiny. W miejscach wyżej wymienionych, bardziej narażonych na zawilgocenie, posiada bardziej osłabioną strukturę i poprzez oddziaływanie wilgoci opadowej pokryta jest zieloną "korozią biologiczną".

Spoiwo fug posiada w wielu miejscach znacznie osłabioną strukturę w wyniku oddziaływania zanieczyszczeń oraz kwaśnego środowiska zawartego w „kwaśnych” wodach opadowych. W wielu miejscach występują ubytki w wątku ceglanym. Korozja warstwowa dotknęła również cegły powodując silne naruszenie ich powierzchni widoczne w postaci spękań, odspojen i złuszczeń zewnętrznej warstwy. W wielu fragmentach wątku ceglanego widoczne są rekonstrukcje większych partii fug wykonane przy użyciu głównie cementowej, szarej zaprawy różniacej się znacznie od oryginalnej zaprawy barwionej w kolorze różowym.

Opady atmosferyczne: deszcz, śnieg, grad określone mianem wilgoci inwazyjnej, zawierające w swym składzie szereg zanieczyszczeń pochodzących ze składu atmosfery, czyli gazów, kwasów, soli rozpuszczone w wodzie deszczowej wniknęły w strukturę elewacji poprzez szczeliny i pęknięcia w murze. Spowodowało to liczne odspojenia, rozwarstwienia, spulchnienia i przebarwienia powierzchni tynków i cegieł. Destrukcyjny czynnik wilgoci widoczny jest na powierzchni budynku gdzie następowało rozmywanie się

zabrudzeń powierzchniowych i ich ponowne osadzanie się w formie zacieków i plam, a podczas wysychania następowało gwałtowne odspajanie się wierzchnich warstw. To niszczące działanie wilgoci kondensacyjnej miało wpływ na stan zachowania elewacji i powstawanie spękań w miejscach najbardziej narażonych w wyniku powtarzalności procesów wysychania i zwilżania powierzchni.

Spękanie tynki widoczne są na wielu fragmentach elewacji przede wszystkim w miejscach niedostatecznie zabezpieczonych przed wpływem wilgoci inwazyjnej np: pod gzymsami, zwłaszcza w miejscach gdzie znajdują się nieszczelne rynny i rury spustowe).

Dzięki analizie przyczyn zniszczeń można podjąć próbę wyeliminowania w najbardziej możliwym stopniu czynników niszczących, aby uniknąć dalszej destrukcji elewacji obiektu.

6. CEL I ZAKRES BADAŃ KONSERWATORSKICH

Celem prowadzonych badań jest ocena stanu zachowania wątku ceglanego (cegła, spoiny). Dla opracowania ogólnego programu prac konserwatorskich konieczne będzie wskazanie przyczyn zniszczeń poszczególnych części elementów elewacji przyziemia obiektu oraz szczegółowej budowy technologicznej elewacji budynku wraz z podłożem. Badaniami zostaną objęte ściany, elementy artykulacji architektonicznej, watek ceglany. Podjęta zostanie próba wskazania charakteru pierwotnej koncepcji i opracowania struktury powierzchni elewacji oraz wtórnych historycznych aranżacji obiektu. Na podstawie analizy przyczyn zniszczeń oraz na podstawie badań technologicznych, materiałoznawczych oraz historyczno-artystycznych będzie możliwe sformułowanie ostatecznych wniosków konserwatorskich, a także ogólnego programu prac konserwatorskich.

6.1. CEL PRAC KONSERWATORSKICH

Elementy ceglane: elewacja, wieża, przypory, zwieńczenia, blendy, gzymsy.

Stan zachowania elementów konserwowanych narzuca działania technologiczne, które pozwolą uzyskać dobry wygląd estetyczny i poprawić ich stan techniczny i funkcję.

Kluczowym działaniem, będzie dokładny przegląd pokrycia dachowego, elementów artykulacji architektonicznej i określenie stanu ich konstrukcji nośnej. Brakujące elementy -kształtki itp. należy odtworzyć zgodnie z oryginałem. Detale architektoniczne odtworzone powinny być na podstawie pomiarów inwentaryzacyjnych (wykonanych z pomostów roboczych rusztowań) na etapie wykonawstwa.

W pozostałych fragmentach elewacji budynku konieczne jest usunięcie najbardziej zniszczonych cegieł i fug i zastąpienie ich nowymi o podobnych właściwościach i kolorystyce.

Należy wymienić i uzupełnić brakujące fragmenty opierzeń gzymsów, parapetów, ceglanych, schodkowych szczytów.

Należy wykonać przegląd i ocenę stanu zachowania poszczególnych fragmentów pokrycia dachowego i wieży i wykonać reperacje lokalne lub wymianę najbardziej skorodowanych fragmentów lub nawet większych fragmentów.

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania obiektu przed rozpoczęciem prac remontowych i konserwatorskich. Wykonać dokładną inwentaryzację pomiarową i rysunkową, inwentaryzację fotograficzną poszczególnych ścian obiektu i wszystkich detali architektonicznych. Inwentaryzacje zamieścić w dokumentacji powykonawczej.
2. Ustawienie wokół wieży atestowanego rusztowania i pomostów zabezpieczających.
3. Wymiana/naprawa uszkodzonych obróbek blacharskich.
4. Impregnacja przeciwbiołogiczna i przeciwpożarowa więźby dachowej, metodą opryskiwania ciągłego, dwukrotna.
5. Odtworzenie zgodnie z oryginałem brakujących większych fragmentów architektury dachu. (kształtki, murki, itp.)

6.2. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Program prac konserwatorskich

Elewacja ceramiczna (wątek ceglany)

Remont ceglanej elewacji budynku.

W niniejszym programie zaleca się użycia materiałów firmy REMMERS – wiodącej i sprawdzonej marki produktów przeznaczonych do renowacji obiektów zabytkowych

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania obiektu przed rozpoczęciem prac remontowych i konserwatorskich. Wykonać dokładną inwentaryzację pomiarową i rysunkową gzymsów, murków, występów ceglanych i inwentaryzację fotograficzną poszczególnych ścian obiektu i wszystkich detali architektonicznych. Inwentaryzacje zamieścić w dokumentacji powykonawczej.
2. Szczegółowe oględziny muru w celu dokładnego określenia stanu zachowania, wstępny opis wraz z analizą zakresu i przyczyn zniszczeń.
3. Badania.- rozpoznanie wtórnych przemurowań i uzupełnień, demontaż niefachowo zawieszonych urządzeń klimatyzacyjnych i innych.
 - określenie zagrożeń budowlanych: identyfikacja rys, pęknięć, odspojień
 - rozpoznanie ich przyczyny oraz propozycja sposobu naprawy;
 - badania materiałoznawcze: badania petrograficzne cegieł – próbki pobrane z wybranych miejsc muru w celu możliwie pełnego rozpoznania materiału użytego do ich wykonania; badania petrograficzne zapraw ze szczególnym

zwróceniem uwagi na ich budowę oraz użyte dodatki; propozycje sposobu zabezpieczenia przed wpływem wody opadowej;

4. W miejscach zagrożonych zawaleniem wykonanie interwencyjnych napraw budowlanych,

zabezpieczenie lub demontaż luźnych i zagrażających odpadnięciem części gzymsów, attyk itp. Wypełnienie rys oraz spękań muru.

5. Dezynfekcja.

W celu wyeliminowania wytworzonych na powierzchni muru nawarstwień o charakterze biologicznym (mchy, glony, porosty) należy przeprowadzić zabieg dezynfekcji preparatem biobójczym. Rośliny wyższe usunąć ręcznie, starając się jak najdokładniej zniszczyć system korzenny.

Ochrona przed glonami:

system BFA – środek bakterio-, grzybo-, glonobójczy

do czyszczenia zazielenionych materiałów budowlanych-cegieł, usuwa i zabezpiecza

przed ponownym zazielenieniem.

6. Wzmocnienie strukturalne osłabionych cegieł oraz fug poprzez nasycenie ich preparatami

zawierającymi związki krzemooorganiczne nie powodujące powstawania na powierzchni wzmacnianego materiału efektu hydrofobowego.

Wzmocnienie:

Preparaty do wzmacniania kamienia, tynku i cegły oparte na estrach kwasu krzemowego. Należy dobrać odpowiedni środek- technika mieszana- w zależności od stopnia i głębokości zniszczenia:

KSE 100

KSE 300

KSE 300 E

7. Usunięcie wtórnych uzupełnień nie spełniających obecnie swych funkcji ochronnych i estetycznych.

8. Wykucie cementowych fug, usunięcie niewłaściwych wstawek wykonanych z cegieł współczesnych.

9. Oczyszczanie lica cegieł- przed przystąpieniem do wykonywania zabiegu należy przeprowadzić szereg prób oczyszczania, na ich podstawie wybrać metodę (metody) pozwalającą w miarę szybko i skutecznie usunąć zanieczyszczenia oraz nawarstwienia z powierzchni ceglanego lica przy zachowaniu postulatu nie uszkadzania (jak najmniejszego uszkodzenia) substancji zabytkowej. Ocenę skuteczności zabiegu oraz

wybór metody podjąć komisyjnie przy udziale Dyplomowanego Konserwatora Dziej Sztuki. Próby:

- oczyszczanie przy wykorzystaniu pary wodnej, wspomaganie oczyszczania środkami powierzchniowo czynnymi, środkami rozpuszczającymi (spulchniającymi) nawarstwienia;

- metoda hydrodynamiczna z wykorzystaniem urządzeń czyszczących wodą pod ciśnieniem posiadającymi regulację przepływu wody oraz zmiany kształtu strumienia;

- czyszczenie wodą zimną, wodą ciepłą, wspomaganie oczyszczania środkami powierzchniowo czynnymi, środkami rozpuszczającymi (spulchniającymi) nawarstwienia;
 - metoda strumieniowo ścierna z wykorzystaniem urządzeń czyszczących parą wodną i ścierniwem z możliwością regulacji przepływu powietrza oraz strumienia ścierniwa, dobór ścierniwa pod kątem jego twardości;
- W trakcie zabiegu należy przewidzieć doczyszczanie punktowe (np. wytwornicą pary), czyszczenie mechaniczne szczególnie zabrudzonych i trudno usuwalnych nawarstwień.

Zalecane materiały konserwatorskie do czyszczenia:

Fassadenreiniger Paste- konsystencja pasty ogranicza spływanie produktu
Grünbelag Entferner-preparat do usuwania zielonych nawarstwień, nie wymaga dodatkowego zmywania

Klinkerreiniger AC- usuwa resztki zapraw, nalot wapienny i cementowy
rotec®-metoda czyszczenia wirującym strumieniem, do czyszczenia na sucho, wilgotno i mokro, łagodne dla podłoża usuwanie zanieczyszczeń
 10. Odsalanie.

Na podstawie wyników przeprowadzonych badań należy rozpoznać rozkład soli w murze i w miarę możliwości przewidzieć ich usunięcie z jego powierzchni w miejscach najbardziej zasolonych wykorzystując metodę migracji do rozszerzonego środowiska. (np. okłady z pulpy celulozowej).

11. Uzupełnianie ubytków.

Większe ubytki wątków ceglanych należy przemurować z zachowaniem zasad konserwatorskich, dobierając cegły, wielkościowo, kolorystycznie oraz fakturalnie zbliżone do uzupełnianego fragmentu muru. Do uzupełniania ubytków w ceglach jak i spoinach należy zastosować zaprawy jak najbardziej zbliżone właściwościami fizyko-mechanicznymi do uzupełnianego materiału:

- muszą mieć zbliżoną lub lepszą zdolność transportu wody niż materiał uzupełniany
- zbliżone lub niższe właściwości mechaniczne niż materiał uzupełniany
- zbliżony współczynnik rozszerzalności cieplnej do materiału uzupełnianego
- być zbliżone kolorystycznie i fakturalnie do uzupełnianego fragmentu.

Zniszczone ceramiczne detale architektoniczne zdobiące poszczególne partie muru (ceglane kształtki) należy odtworzyć w materiale ceramicznym o identycznym kształcie i w tej samej kolorystyce i strukturze.

W przypadku wystąpienia niestabilnych, głębokich spękań w poszczególnych partiach muru wykazujących tendencje do dalszego rozwarstwiania się należy przeprowadzić kotwienie w celu związania i wzmocnienia konstrukcji muru.

W przypadkach głębokich spękań i rys należy zastosować metodę nieinwazyjną i niewidoczną na zabytkowych powierzchniach murów.

Do konstrukcyjnego wzmocnienia murów zaleca się użyć taśmy z włókien węglowych, odpornych na korozję i o wysokich parametrach wytrzymałościowych. Taśmę węglową (Sika CarboDur) osadza się w pogłębionych spoinach wątków na specjalnym kleju Sikodur 30 LP (klej epoksydowy, dwuskładnikowy, bezrozpuszczalnikowy). Możliwe jest także

stosowanie systemu kotew korekcyjnych (Helifix). Nie należy stosować zapraw cementowych przy osadzaniu elementów wzmacniających konstrukcję murów.

Większe ubytki cegieł należy uzupełniać przy użyciu odpowiednio dobranych cegieł o wymiarach i kształcie zgodnym z oryginałem (produkty cegielni Hoffmanowskiej, Kraśnik lub podobne), mniejsze - przy użyciu gotowej zaprawy z użyciem kruszywa ceglanego o odpowiednim kolorze (np. produkt Remmers) i spoiny dopasowanej składem i kolorem do spoiny oryginalnej (w stanie po oczyszczeniu) - (gotowe produkty firmy Remmers) lub w miejscach ubytków fug dobierając odpowiednią granulację piasku i pigmentów żelazowych w celu uzyskania zbliżonego koloru i struktury do oryginału. Uzupełnienia i nowe partie wątku ceglanego powinny charakteryzować się cechami fizykomechanicznymi (nasiąkliwość i wytrzymałość) zbliżonymi lub nieco mniejszymi w stosunku do partii oryginalnych. Ze względu na znaczną rangę historyczną całego obiektu, prace konserwatorskie murów będą mieć charakter zachowawczy. Zatem, zabytkowe elementy wątku ceglanego będą zastępowane tylko w tych przypadkach, gdzie będzie to niezbędne. Można przyjąć, że w przypadku ubytków cegieł wynoszących od 20% do 30% należy stosować uzupełnienia przy użyciu masy mineralnej o następującym składzie: 1/2 cz. wapna trasowego, 3 cz. kruszywa ceglanego, 1 cz. cementu trasowego z niewielkim dodatkiem odpowiednich pigmentów naturalnych (ugru, czerwieni i czerni żelazowych – odpornych na alkalia) dla uzyskania odpowiedniego koloru uzupełnień.

Zalecane materiały konserwatorskie do uzupełniania:

uzupełnianie ubytków cegły:

Restauriermörtel ZF –bezcementowa zaprawa

Historic Kalkspazemörtel – nie zawiera cementu i innych nie historycznych zapraw

Historic Kalkspachtel – wysokiej jakości szpachlówka na bazie wapna dyspergowanego

spoinowanie:

Tylko podłoża niezasolone

Historic Fugenmörtel

Fugenmörtel TK- materiał dopasowany do elementów oryginalnych

Fugenmörtel ZF- do spoinowania mało wytrzymałych murów z cegieł i kamienia

12. Scalanie kolorystyczne.

W przypadku rażących rozbieżności kolorystycznych poszczególnych fragmentów muru, mogących zakłócać estetykę obiektu należy przewidzieć zabieg scalenia kolorystycznego powierzchni poprzez miejscowe naniesienie odpowiednio przygotowanych farb. (Dobór środków, szczególnie spoiwa farb, powinien być uzależniony od decyzji co do finalnych właściwości fizycznych powierzchni muru, czy będzie ona miała charakter hydrofobowy czy też pozostanie hydrofilna). Nowa spoina powinna być dopasowana składem i kolorem do spoiny oryginalnej w stanie po oczyszczeniu (kolor spoiny powinny mieć odcień lekko różowy nie powinien być zbyt biały lub szary). Można

zastosować gotowe zaprawy (Fugenmörtel firmy Remmers lub zamiennie Bayosan, Keim) o właściwie dobranej barwie.

Zalecane materiały konserwatorskie do scalania kolorystycznego:

Historic Schlämm lasur

Historic Lasur- farba silikonowa do wykonywania powłok laserunkowych

13. Hydrofobizacja muru.

Decyzję przeprowadzenia tego zabiegu należy podjąć po upewnieniu się co do efektywności stworzonej bariery przeciwwilgociowej murów przyziemia obiektu. Wykonanie hydrofobizacji na murze narażonym na infiltrację wody z ziemi narazi go na zniszczenie.

Szczególnie ważne będzie wykonanie zabiegu hydrofobizacji strukturalnej na ceramicznych kształtkach zabezpieczających koronę muru. Przy decyzji o wykonaniu zabiegu hydrofobizacji należy dobrać środki oraz metody zapewniające w miarę głębokie (strukturalne) wprowadzenie roztworu w powierzchnię elewacji.

Zabieg wykonywać środkami sprawdzonymi na innych tego typu budowlach oraz przebadanymi pod kątem możliwości stosowania w obiektach zabytkowych.

Hydrofobizacja:

Impregnaty o konsystencji kremu o bardzo dobrej penetracji:

Funcosil FC PLUS

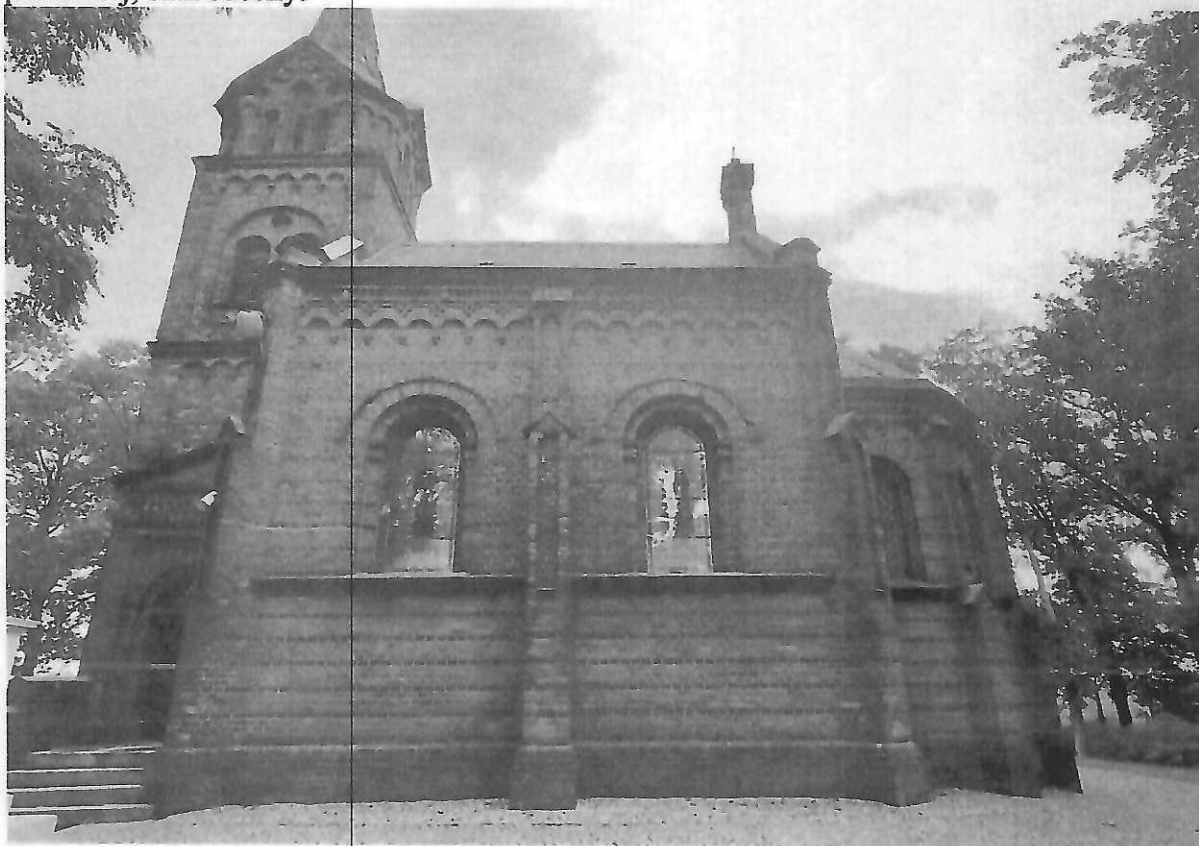
Funcosil FC Historic

14. Dokumentacja powykonawcza wg. standardów przyjętych w konserwacji zabytków (w zakresie podanym w Biuletynie Informacyjnym Konserwatorów Dzieł Sztuki, Vol.10 No 2 (37) 1999.) a także standardów budowlanych.

Zaprawy mineralne, i inne materiały renowacyjne znajdują się w ofercie wielu firm. Poleca się szczególnie uwzględnione w programie produkty firm Remmers, alternatywnie dopuszcza się po uzgodnieniu z nadzorem konserwatorskim stosowanie produktów firm: Nowa Sarzyna, Baunit/Bayosan, Remmers, Keim, Tubag o podobnych właściwościach.

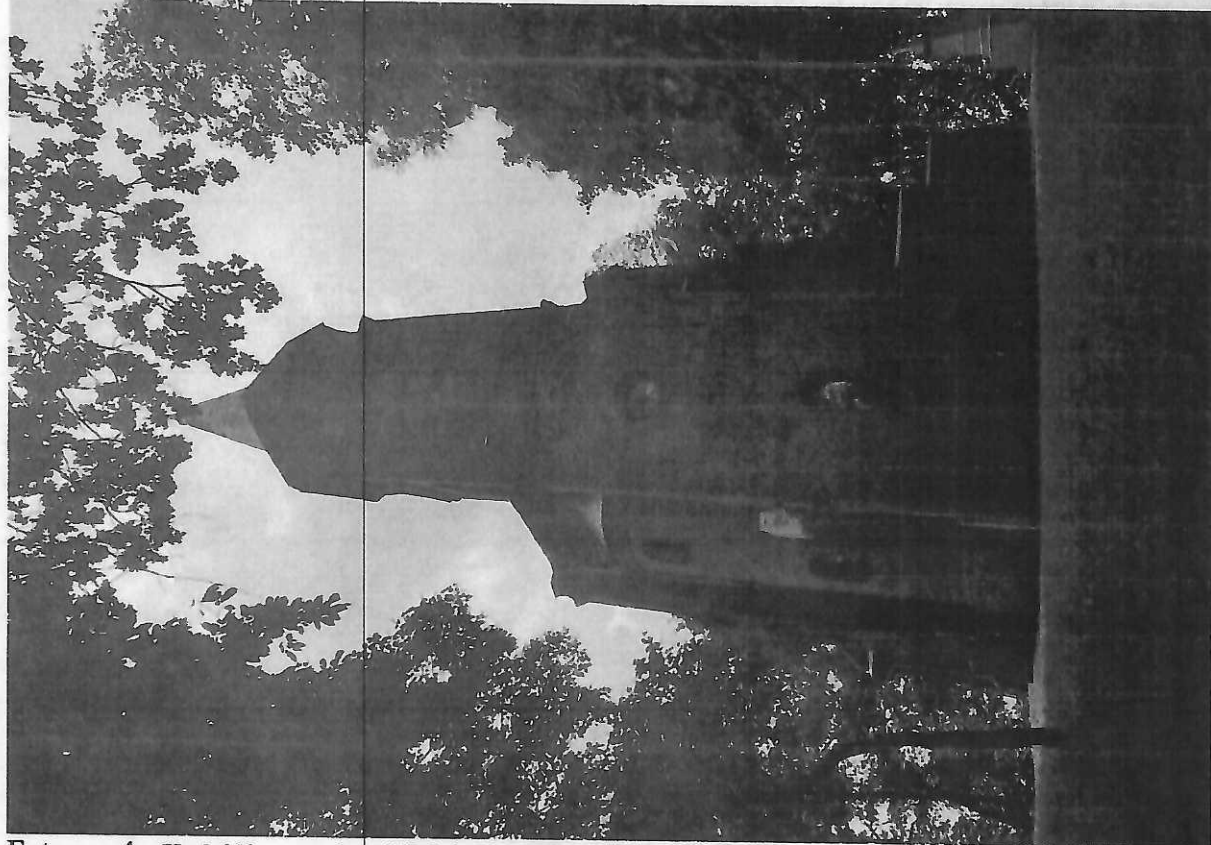
Fot. nr 1: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika – widok elewacji od strony północnej, stan obecny.

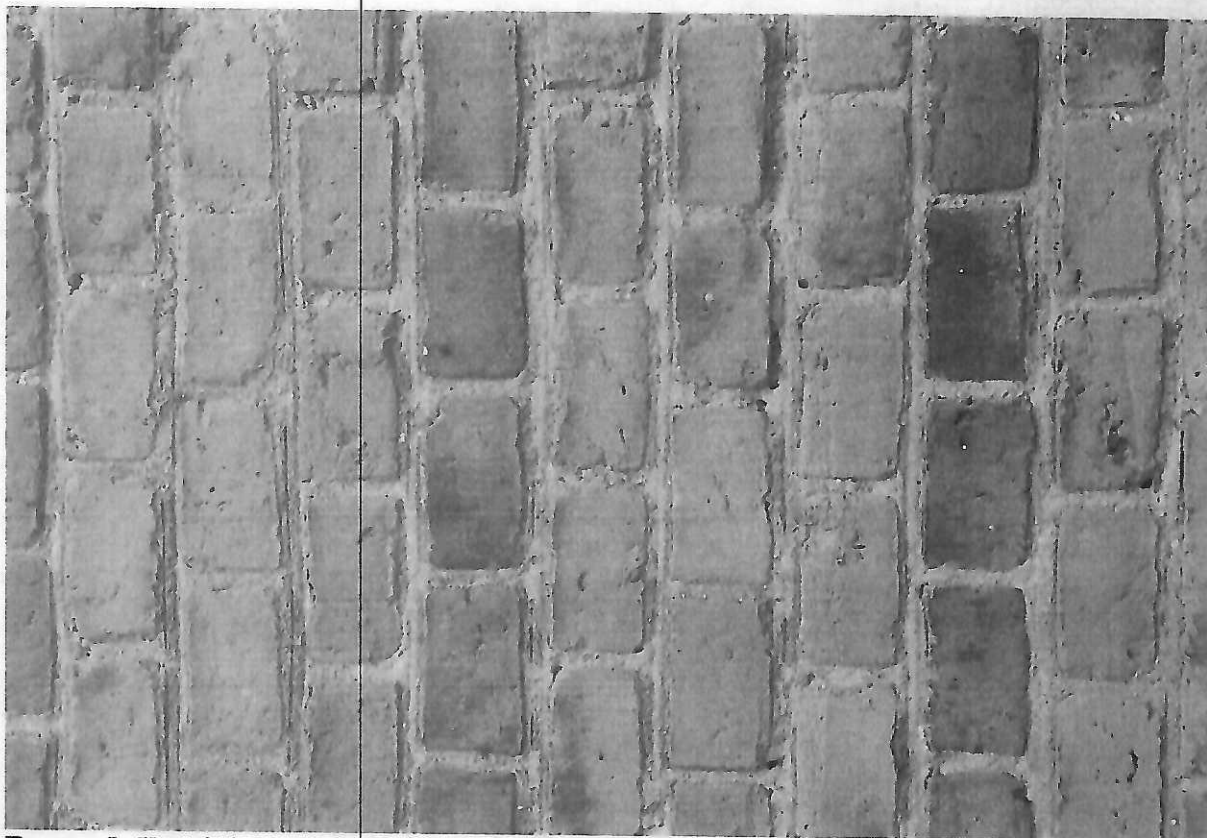
Fot. nr 2: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika – widok elewacji od strony południowej, stan obecny.

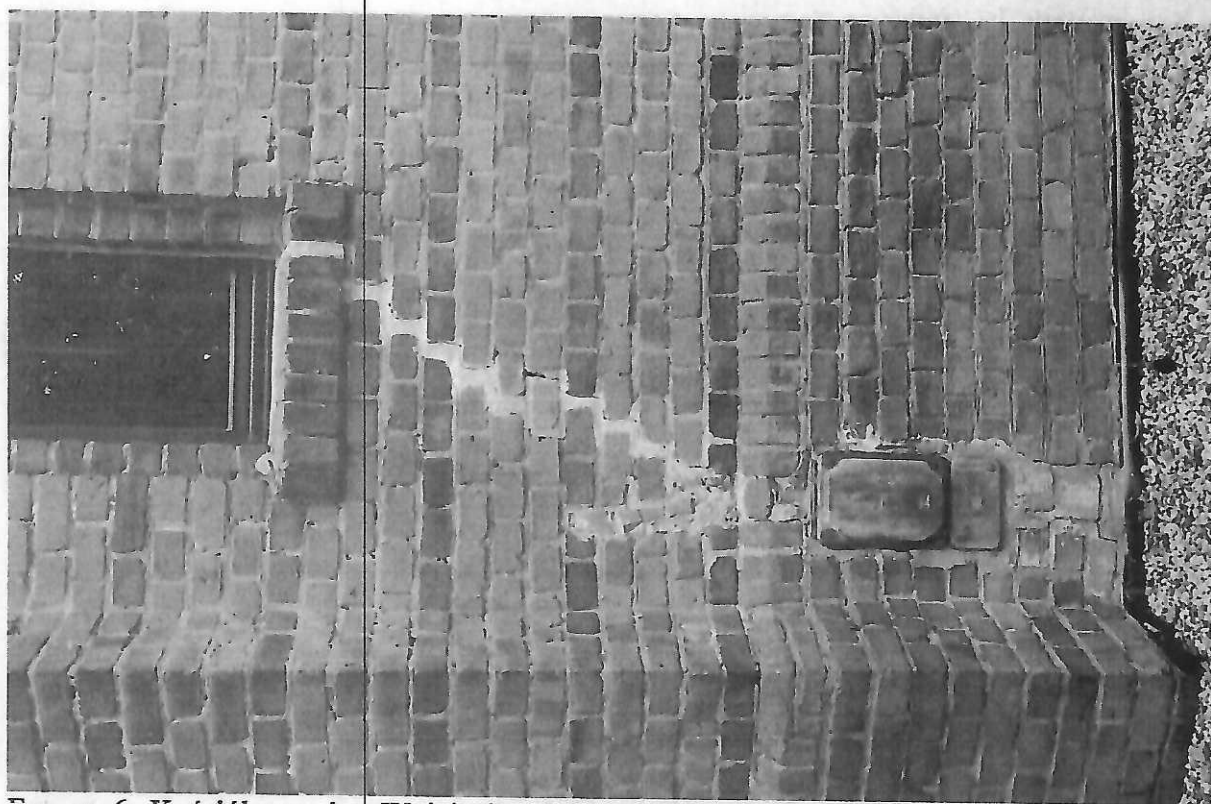
Fot. nr 3: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika – widok elewacji od strony wschodniej, stan obecny.

Fot. nr 4: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika – widok elewacji od strony zachodniej, stan obecny.

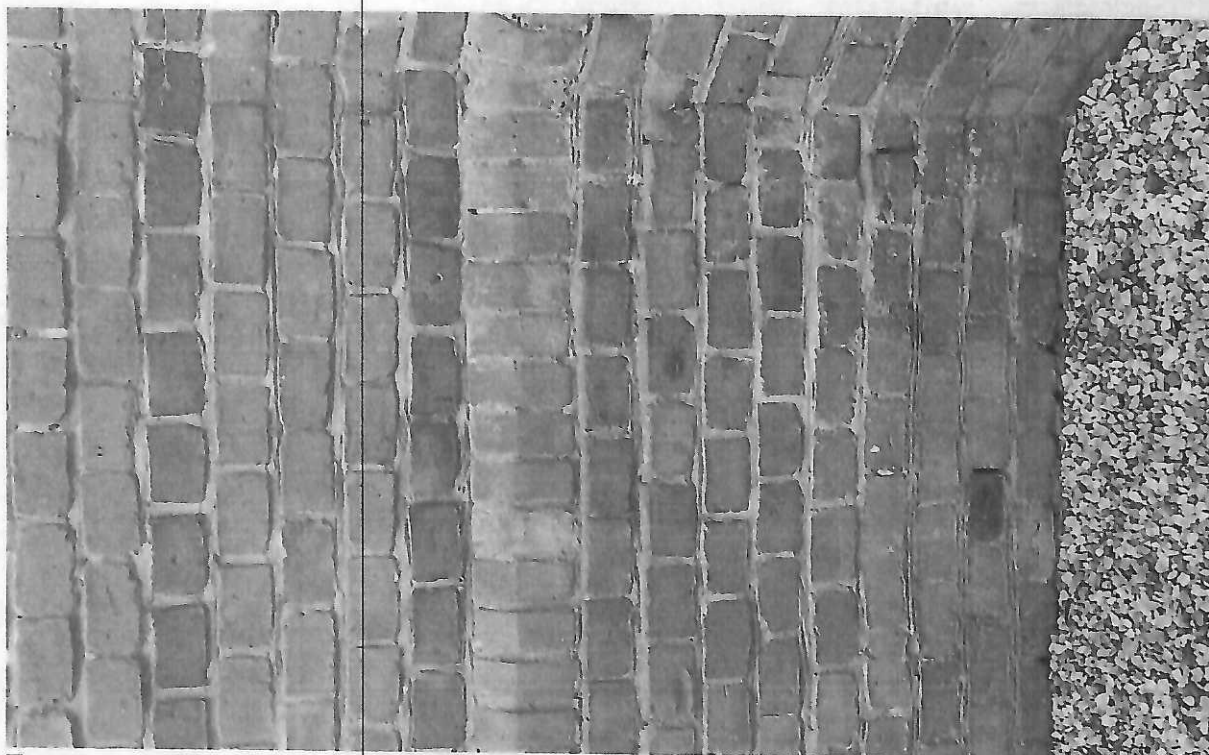
Fot. nr 5: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok elewacji od strony północnej, fragment, widoczny oryginalnie zachowany - główkowy watek ceglany dekorowany horyzontalnymi pasami z zendrówki z fugą w kolorze różowym , stan obecny.

Fot. nr 6: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok elewacji zakrystii, widoczne wtórne uzupełnienia wтку ceglanego przy użyciu białej oraz szarej fugi, a także wykruszenia i zabrudzenia powierzchni, stan obecny.

Fot. nr 7: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok elewacji zakrystii, widoczne wtórne uzupełnienia wątku ceglanego przy użyciu białej oraz szarej fugi, a także wykruszenia i ubytki zaprawy, stan obecny.

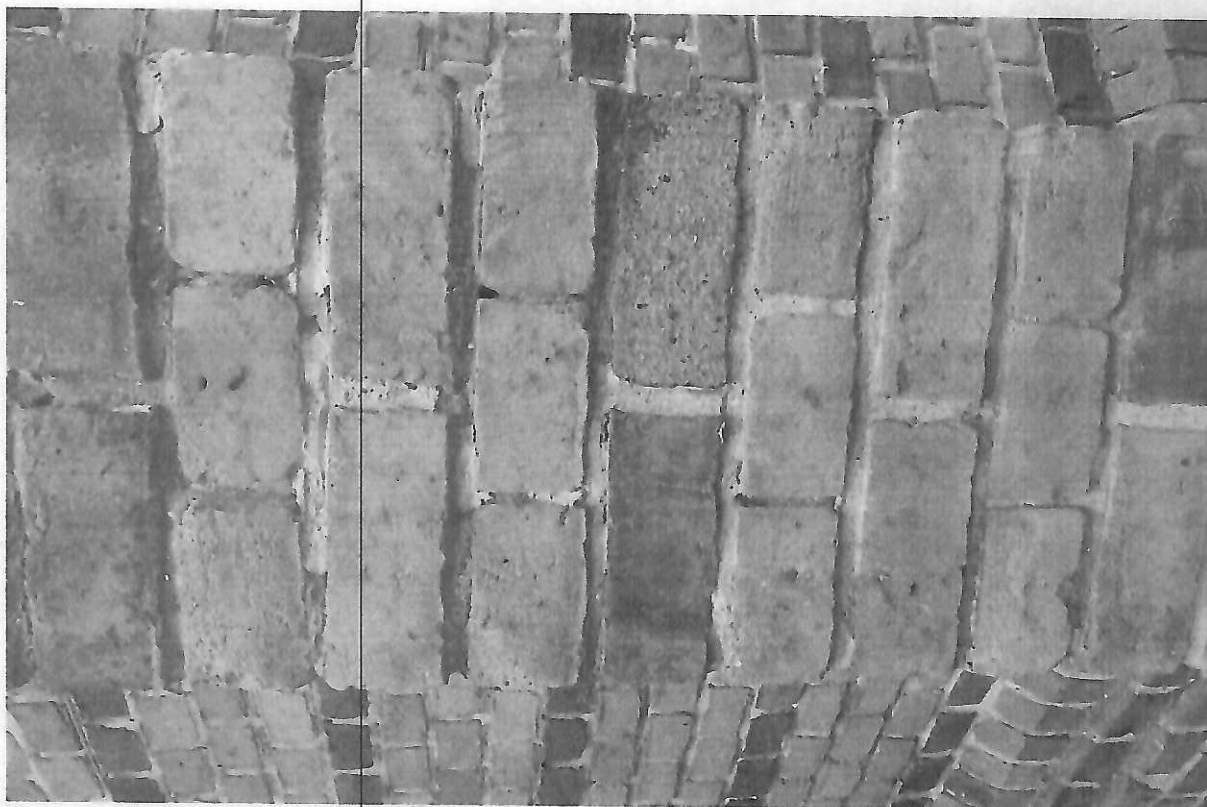
Fot. nr 8: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok przycokołowej partii elewacji od strony północnej, fragment, widoczne zawilgocenia wątku ceglanego w postaci zielonego nalotu (glony) oraz ubytki w partiach wtórnych, naprawianych przy użyciu zaprawy cementowej- (jest to efekt użycia tej zaprawy).

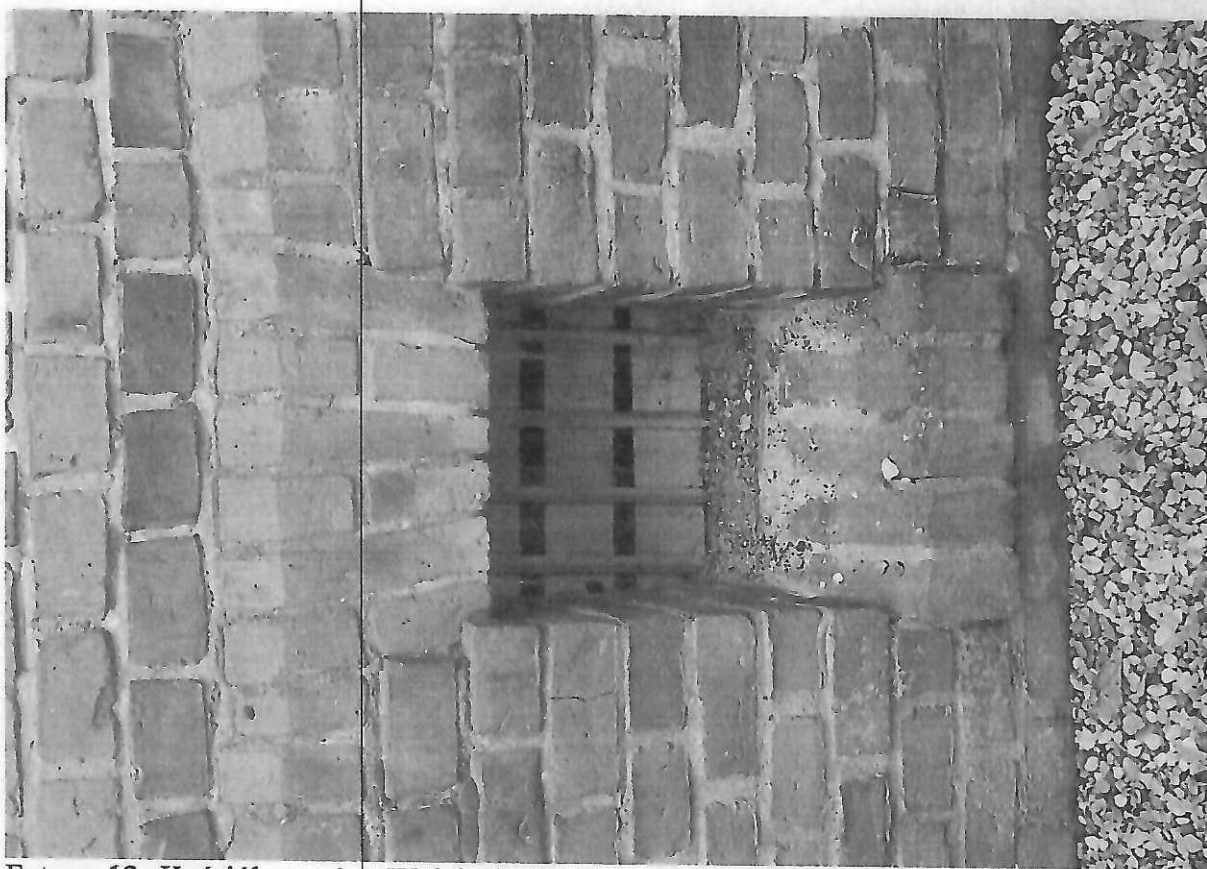
Fot. nr 9: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok przycokołowej partii elewacji od strony północno-zachodniej, fragment, widoczne zawilgocenia wątku ceglanego w postaci zielonego nalotu (glony) oraz ubytki w partiach wtórnych, naprawianych przy użyciu zaprawy cementowej- (jest to efekt użycia tej zaprawy).

Fot. nr 10 Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok przycokołowej partii elewacji od strony północno-zachodniej, fragment, widoczne zawilgocenia wątku ceglanego w postaci zielonego nalotu (glony) oraz ubytki w partiach wtórnych, naprawianych przy użyciu zaprawy cementowej- (jest to efekt użycia tej zaprawy).

Fot. nr 11: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok elewacji północnej (przypora), fragment, widoczne wtórne uzupełnienia wstępu ceglanego przy użyciu szarej fugi cementowej a także wykruszenia i ubytki zaprawy, stan obecny.

Fot. nr 12: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok elewacji wschodniej, fragment, widoczne wtórne uzupełnienia wstępu ceglanego przy użyciu szarej fugi cementowej a także wykruszenia i ubytki zaprawy, stan obecny.

Fot. nr 13: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok elewacji wschodniej, fragment, widoczne wtórne uzupełnienia wątku ceglanego przy użyciu szarej fugi cementowej a także wykruszenia, ubytki zaprawy oraz wykwity "korozji biologicznej", stan obecny.

Fot. nr 14 Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok przywiezowego fragmentu elewacji od strony północno-zachodniej, widoczne zawiłgocenia wątku ceglanego w postaci zielonego nalotu (glony) oraz ubytki, wykruszenia w partii oryginalnych fug i cegieł.

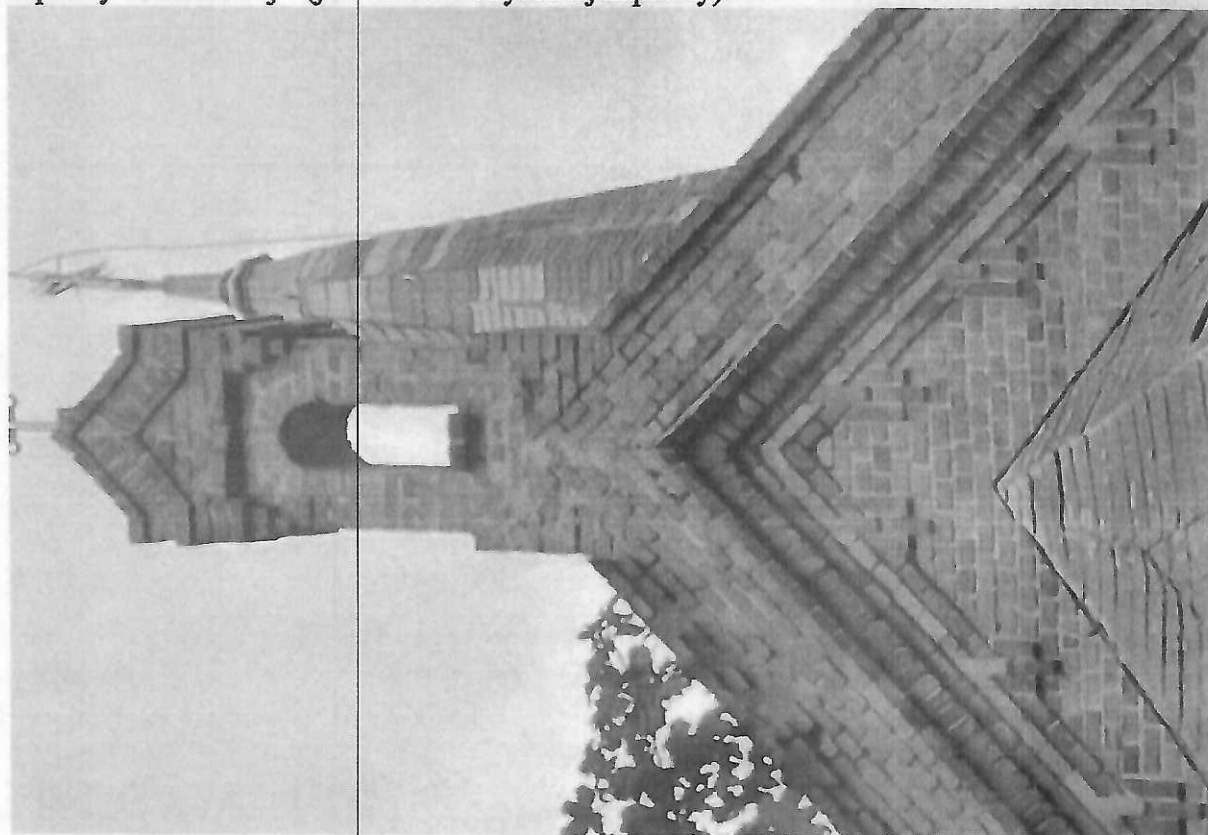
Fot. nr 15 Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok elewacji od strony północno-zachodniej, fragment, widoczne zniszczenia wątku ceglanego w postaci wykwitów, spękań, zabrudzeń powierzchni oraz zawilgoceń w miejscach występowania mikroorganizmów pokrywających ściany zielonym nalotem.

Fot. nr 16 Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok przycokołowej partii elewacji od strony północnej , fragment, widoczne zawilgocenia wątku ceglanego w postaci zielonego nalotu (glony) oraz ubytki w partiach wtórnych, naprawianych przy użyciu zaprawy cementowej- (jest to efekt użycia tej zaprawy).

Fot. nr 17: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok dolnej partii elewacji od strony południowej, fragment, widoczne zawilgocenia wątku ceglanego w postaci zielonego nalotu -(glony) oraz ubytki w partiach wtórnych, naprawianych przy użyciu zaprawy cementowej- (jest to efekt użycia tej zaprawy).

Fot. nr 18: Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Rojowie– widok górnej partii elewacji wschodniej, fragment, widoczne ubytki w partiach przygzymsowych narażonych na oddziaływanie wilgoci opadowej oraz naprawy fug przy użyciu wtórnej zaprawy cementowej, różniącej się kolorystycznie od oryginalnej